Johdanto lasten hyvään kohteluun Sospron lastenkodeissa

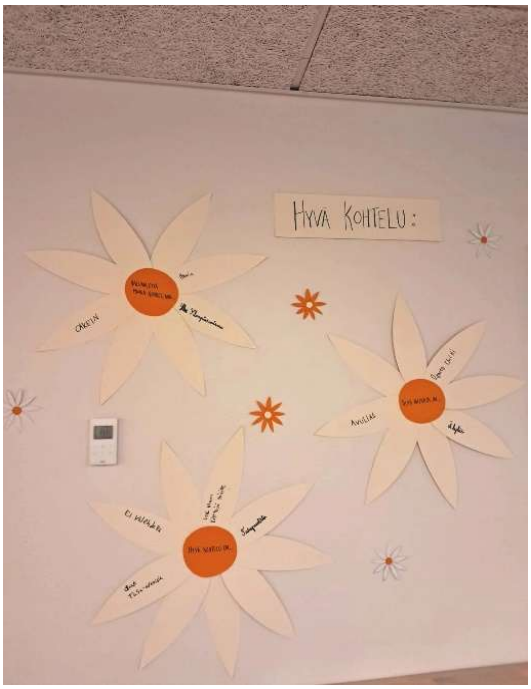
Tämä suunnitelma on laadittu yhteistyössä yksikön koko henkilöstön ja sinne sijoitettuna olevien lasten kanssa. Suunnitelma kertoo, miten tässä yksikössä tuetaan sijoitettujen lasten itsemääräämisoikeutta sekä vahvistetaan avoimuutta ja yhteisymmärrystä yhteisistä säännöistä ja yksikön toimintatavoista arjessa. Tämän suunnitelman laatimista ohjaa Sospron yhteinen Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma ohje.

Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma (Lsl 61b§)

SOSPRO KANKAANTAKA 3

Muun tekstin seassa olevat lainaukset ovat meillä asuvien nuorten vastauksia heiltä kysyttyihin kysymyksiin liittyen hyvään kohteluun.

1. Lapsen itsemääräämisoikeuden vahvistaminen, tukeminen ja ylläpito

”Hyvä kohtelu on….”
”Ei aiheuteta toisille pahaa mieltä.”
”Ei jätetä ketään yksin.”
”Hyviä käytöstapoja”
”Ollaan kilttejä, ei haukuta eikä kiusata.”
”Toisten ihmisten ja kulttuurien kunnioittamista.”

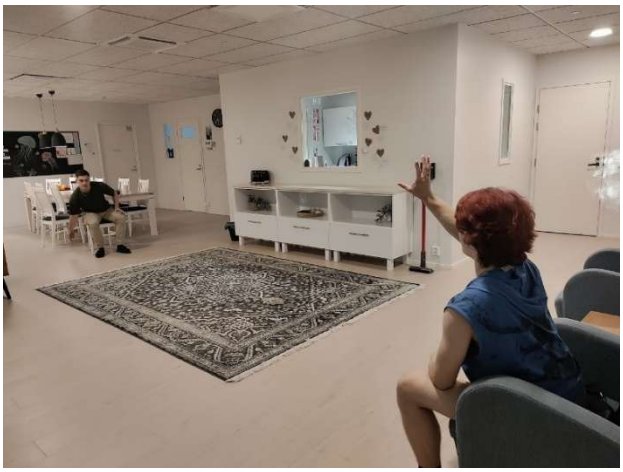
Meillä aikuiset huolehtivat, että itsemääräämisoikeutesi toteutuu. Meillä jokainen lapsi saa olla sellainen kuin on ja lupauksemme on huomata sinussa oleva hyvä.

Tässä muutamia esimerkkejä, miten sinun itsemääräämisoikeutesi toteutuu:

- Oikeus omiin arvoihisi ja oikeus olla oma itsesi
- Oikeus ylläpitää sosiaalisia suhteita
- Oikeus henkilökohtaiseen viikko-ohjelmaan
- Oikeus harrastaa sinua kiinnostavia harrastusmuotoja
- Oikeus sisustaa huoneesi itsellesi viihtyisäksi.
- Oikeus saada hyvää hoitoa
- Oikeus koskemattomuuteen
- Oikeus omaan käyttörahaan
- Oikeus osallisuuteen, eli saat olla mukana päättämässä itseäsi koskevista asioista ja vaikuttaa yksikkömme arkeen

2. Hyvä hoito ja kasvatus

”Hyvä ohjaaja….”

”on sellainen, jonka kanssa tulee hyvin toimeen.”
”viettää aikaa nuorten kanssa, eikä vain istu tietokoneella.”
”auttaa kun tarvitsen apua.”
”on oma itsensä eikä esitä jotain muuta.”
”on sosiaalinen, kiltti ja hauska, eikä vittuile”
”on semmonen joka ymmärtää nuorta.”

Meidän yksikössämme Kankaantaka 3:ssa työskentelee 9 vakituista työntekijää, sosionomeja, sairaanhoitajia, fysioterapeutteja ja lähihoitajia. Lisäksi meillä käy sijaisia yksittäisissä työvuoroissa, ja pyrimme mahdollisimman paljon käyttämään asiakkaille jo tutuksi tulleita sijaisia. Yksikössämme on 7 asiakaspaikkaa ja asiakkaamme ovat 13-17-vuotiaita.

Meillä halutaan turvata sinulle hyvä hoito ja kasvatus sekä ikäsi ja kehitystasosi mukainen huolenpito. Sinulla on oikeus turvalliseen, kunnioittavaan ja ymmärtäväiseen kasvuympäristöön. Sinun yksityisyyttäsi kunnioitetaan ja sinua tuetaan kasvamaan vastuulliseen ja itsenäiseen aikuisuuteen. Sinun mielipiteesi ja toiveesi kuullaan. Sinulla on oikeus saada tietoa ja osallistua omien asioiden hoitamiseen.

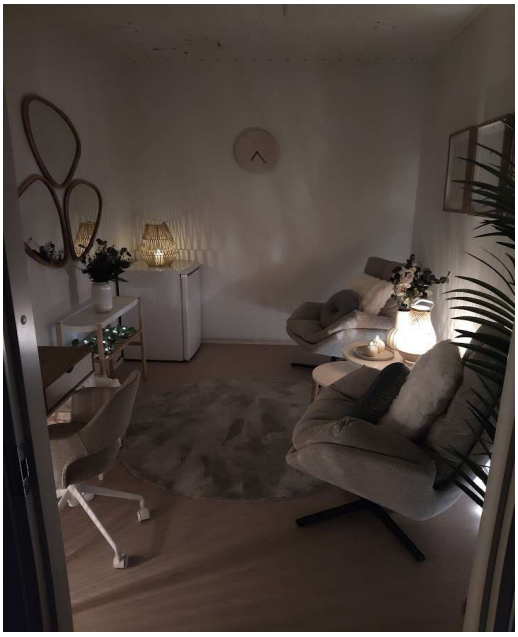
Sinulle nimetään omaohjaajat, jotka kulkevat rinnallasi arjessa. Omaohjaajat käyvät säännöllisesti keskustelua ja viettävät aikaa sinun kanssasi. Omaohjaajan tärkein tehtävä on luoda luottamuksellinen suhde sinuun, jotta hän voi auttaa ja tukea sinua. Omaohjaaja pitää myös yhteyttä läheisiisi ja sinun asioidesi asiantuntija.

Yhteiset toimintatapamme ja sopimukset on tehty toisiamme ja ympäristöämme huomioiden. Sinulle annetaan vastuita ja velvollisuuksia ikäsi ja yksilöllisten tarpeidesi mukaisesti. Toimintatavoilla ja sopimuksilla ei puututa sinun perusoikeuksiisi, vaan ne ovat osa hoitoa ja huolenpitoa. Toimintatavat ovat näkyvillä lastenkodissa ja ne käydään läpi sinun kanssasi ohjaajan toimesta. Lisäksi sinulle on yhdessä kanssasi asetettu yksilölliset tavoitteet ikätasosi mukaan, joita seurataan jatkuvasti arjessa.

”Haluan, että minua kohdellaan…”
”Tasa-arvoisesti.”
”Ei suututa turhista asioista.”
”Annetaan olla rauhassa.”
”Annatte mulle mitä mä haluan.”

3. Mitä ovat rajoitustoimenpiteet

Rajoitustoimenpiteet ovat aina viimeinen keino puuttua. Kasvatukselliset käytännöt ovat ensisijaisia tapoja turvata sinun kasvusi ja kehityksesi. Mikäli rajoitustoimenpiteisiin on ryhdyttävä, on keinoista aina valittava lievin mahdollinen vaihtoehto ja rajoitustoimenpide on lopetettava heti, kun se on mahdollista.
Rajoitustoimenpiteiden keskeisenä tavoitteena on pyrkiä turvaamaan sijaishuollon tarkoituksen toteutuminen ja samalla sinun itsesi tai toisen henkilön suojaaminen. Rajoitustoimenpiteitä käytettäessä voidaan välttämättömissä määrin joutua puuttumaan sinun perusoikeuksiisi.

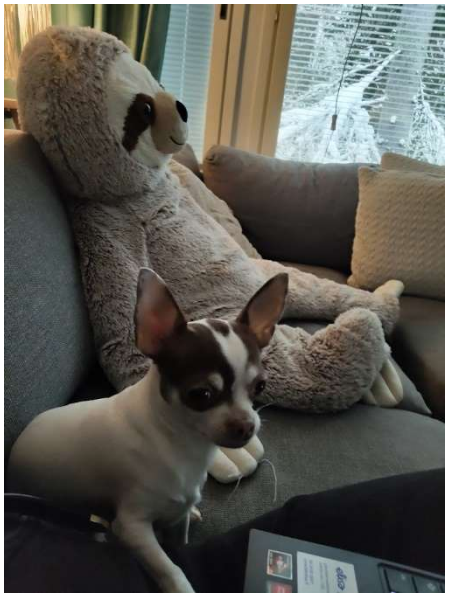
Yksikössä käytettävät rajoitustoimenpiteet

- *yhteydenpidon rajoittaminen §62*
  -Sinun ja jonkun toisen henkilön yhteydenpitoa esim. puhelimitse rajoitetaan tietyksi ajaksi.
- *aineiden ja esineiden haltuunotto §65*
  -Sinulta otetaan haltuun esim. päihteitä tai sinulla hallussa olevia vaarallisia esineitä
- *lähetyksen luovuttamatta jättäminen §67*
  -Sinulle on voinut tulla epäilyksiä herättävä lähetys, joka voidaan jättää antamatta sinulle
- *liikkumisvapauden rajoittaminen §69*
  -Sinun vapauttasi liikkua yksikön ulkopuolella ilman ohjaajaa rajoitetaan tietyksi ajaksi
- *Henkilönkatsastus §66a*
  -Sinut voidaan puhalluttaa tai ottaa huumeseula virtsasta päihde-epäilyn vuoksi
- *Lapsen omaisuuden, lähetysten tai tilojen tarkastaminen §67*
  -Huoneesi ja tavarasi voidaan tutkia, jos on huoli siitä, että huoneessasi on esim. päihteitä tai muita vaarallisia aineita tai esineitä
- *Luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen §69a*
  -Tarkoittaa sinun hakemistasi hatkareissulta, kun olet luvatta poissa yksiköstä
- *Henkilöntarkastus §66*
  -Sinun taskusi/laukkusi/reppusi voidaan tutkia, esim. silloin, jos on huoli siitä, että kannat mukanasi päihteitä tai muita vaarallisia esineitä
- *Kiinnipitäminen §68*
  -Sinua voidaan pitää kiinni ja rauhoittaa, mikäli yrität satuttaa itseäsi tai muita ihmisiä tai vahingoittaa omaisuutta

”Jos minua rajoitetaan, toivon…”
”että minulle kerrotaan, mitä tehdään ja mitä tapahtuu.”
”että ette puhu minulle mitään.”
”että minulle perustellaan rajoitus niin, että ymmärrän sen.”
”että annatte sen paperin, kerrotte miksi ja lähdette pois.”

3.1 Miten yksikössä varmistetaan lasten ja aikuisten turvallisuus

Meillä työskennellään ennakoiden ja hyvä huomioiden, jotta turvattomuutta ja väkivaltatilanteita ei pääsisi syntymään. Jokaisella lapsella ja aikuisella on oikeus niin henkiseen kuin fyysiseen koskemattomuuteen. Aikuisilla on käytössään radiopuhelimet, joilla on mahdollisuus tarvittaessa pyytää toisista yksiköistä aikuisia turvaamaan tilannetta.
Sinun kanssasi tehtävällä tuki- ja turvallisuussuunnitelmalla pyritään sinua osallistaen miettimään yksilöllisiä keinoja, jotta tilanteet eivät kärjisty. Haastavat tilanteet käydään aina jälkikäteen läpi kanssasi ja mietitään yhteisesti, mitä tilanteessa tapahtui ja mitä voimme tehdä toisin seuraavalla kerralla. Vahvistamme ja etsimme sinussa olevia vahvuuksia ja keskitämme huomion siihen, mikä sujuu hyvin.
Huomioimme henkisen ja fyysisen turvallisuuden sekä nuorten, että aikuisten osalta. Turvallisuudesta ja turvallisuuden ja turvattomuuden tunteista keskustellaan yksikössä avoimesti. Esimerkiksi sanallisiin uhkauksiin ja asiattomaan kielenkäyttöön puututaan ja ohjataan ilmaisemaan asioita muilla tavoilla.

”Turvallisuus on…”
”sitä, että ohjaajat on sun suojana.”
”jos on hätä, niin ohjaajat pysyy lähellä.”
”sitä, että kokee että asuinpaikka ja ympärillä olevat ihmiset on turvallisia.”
”sitä, että pyritään ennaltaehkäisemään ja mahdollisessa uhkaavassa tilanteessa minimoimaan vahinkoja.”
”sitä, että koen olevani turvassa.”

3.2 Miten yksikössä pyritään ennaltaehkäisemään rajoitustoimenpiteiden käyttöä

Yhtenä tärkeimpänä ennaltaehkäisevänä toimena ovat yhteiset toimintatavat ja sopimukset. Erityisen tärkeää on, että sinun kanssasi rakennetaan luottamuksellinen suhde. Mitä paremmin ohjaajat tutustuvat sinuun, sen avoimempaa ja turvallisempaa yhteinen työskentely on. Luottamus mahdollistaa vaikeimpienkin tunteiden käsittelyn ja haastavien tunteiden hallinnan harjoittelun.

Rajoitustoimenpiteiden käytön sijasta pyrimme ensisijaisesti keskustelemaan kanssasi toiminnastasi ja saat mahdollisuuden muuttaa käytöstäsi. Tarvittaessa käytämme kasvatuksellisia keinoja ennen rajoitustoimenpiteen käyttöä. Kasvatuksellinen keino on lievempi tapa puuttua esimerkiksi huonoon unirytmiin tai luvattomiin poissaoloihin, ja se tarkoittaa yleensä sinun sekä omaohjaajasi yhdessä sopimia tapoja toimia. Esimerkiksi voit sopia omaohjaajan kanssa palauttavasi puhelimesi ohjaajien toimistoon vapaaehtoisesti illalla unirytmin tukemiseksi.

3.3 Miten yksikössä käytetään rajoitustoimenpiteitä

- Rajoitustoimenpiteitä voidaan käyttää vain huostaanotettuun tai kiireellisesti sijoitettuun lapseen
- Rajoitus on sinun suojaksesi ja parhaaksi sitä käytettäessä huomioidaan sinun ikäsi, kehitysvaiheesi, kulttuurisi sekä uskontosi.
- Rajoitustoimenpiteelle tulee aina olla perusteltu syy ja sen tulee olla viimeinen keino suojata hyvinvointiasi.
- Rajoitus ei saa sisältää alistamista, kurittamista eikä muulla tavoin loukkaavaa kohtelua, eikä sitä saa käyttää rangaistuksena.
- Sinulla on oikeus ilmaista mielipiteesi rajoitustoimenpiteestä sitä ennen, sen aikana ja sen jälkeen.
- Rajoitustoimenpide on viimeinen keino suojata hyvinvointiasi. Rajoituksen aikana sinua kohdellaan kunnioittavasti.
- Rajoitustoimenpidettä ja sen tarvetta arvioidaan jatkuvasti ja se lopetetaan heti, kun sille ei ole enää tarvetta

Rajoitustoimenpiteitä tehtäessä huomioidaan aina rajoitustoimenpiteen kohteena olevan lapsen, muiden lastenkodin lasten sekä henkilökunnan turvallisuus. Ohjaajilla on osaaminen sekä perehdytys rajoitustoimenpiteiden käyttöön ja niiden turvalliseen toteuttamiseen. Ohjaajien osaamista ylläpidetään säännöllisellä koulutuksella turvallisuudesta sekä lastensuojelulaista ja rajoitustoimenpiteistä.

3.4 Miten yksikössä toimitaan rajoitustoimenpiteiden käytön jälkeen

Aikuisen on kirjattava Nappulaan rajoitustoimenpide ja siihen johtanut tilanne sekä sinun mielipiteesi tilanteesta. Rajoitustoimenpiteen jälkeen sinun kanssasi keskustellaan tapahtuneesta ja pohditaan yhdessä, miten jatkossa voitaisiin toimia eri tavalla, jotta samanlaisia tilanteita ei pääsisi syntymään. Jokaisen rajoitustoimenpiteen aikana ja sen jälkeen tulee varmistaa, että olet ymmärtänyt rajoitustoimenpiteen, siihen johtaneet syyt sekä perusteet.

Rajoitustoimenpiteistä tehdään kirjaus, joka lähetetään sinulle, vanhemmillesi ja sosiaalityöntekijälle. Jokaisesta rajoitustoimenpiteestä tehdään myös kirjallinen arvio, jossa pääset tuomaan esiin myös omaa näkemystäsi rajoituksen tarpeesta sekä henkilöstön toiminnasta rajoitustilanteessa.

Tarvittaessa muiden yksikön nuorten kanssa keskustellaan rajoitustilanteista yleisellä tasolla, mikäli he ovat joutuneet näkemään jotain, mitä ei olisi pitänyt joutua näkemään, kuten kiinnipitotilanteen. Sinun asioistasi ei puhuta muille nuorille, mutta kiinnipidosta voidaan kertoa sen verran, että sillä ei satuteta nuorta ja sen tarkoitus on rauhoittaa kiihtynyt nuori. Tällä keskustelulla tavoitellaan turvallisuuden tunteen lisääntymistä yksikössä jokaisen nuoren kohdalla.

4.5 Lapsen ohjaaminen muutoksenhaun ja kantelun osalta

Kun olet täyttänyt 12-vuotta, sinulla on oikeus hakea muutosta sinua koskeviin päätöksiin ja mahdollisuudesta tehdä muistutus asiakaslain 23§:n (812/2000) mukaisesti saamastaan kohtelusta.

Osa rajoitustoimenpiteistä on valituskelpoisia. Tämä tarkoittaa, että voit valittaa hallinto-oikeudelle saamastasi rajoitustoimenpidepäätöksestä. Jokaisella ohjaajalla on velvollisuus kertoa sinulle valitusoikeudestasi. Ohjeet valituksen tekoon kerrotaan sinulle aina, kun tällainen rajoituspäätös tehdään.

Lain mukaan voit tehdä myös muistutuksen saamastasi palvelusta tai kohtelusta. Jos olet tyytymätön saamaasi palveluun tai kohteluun tai kaipaat neuvontaa oikeuksistasi, sosiaaliasiavastaavan kanssa voit pohtia erilaisia keinoja tilanteen selvittämiseksi. Sosiaaliasiavastaavan tehtävä on puolueeton, riippumaton ja lakisääteinen. Sosiaaliasiavastaava on taho, joka neuvoo, miten sinä asiakkaana voit toimia omassa asiassasi. Sosiaaliasiavastaava ei tee päätöksiä.

Pirkanmaan hyvinvointialueen sosiaaliasiavastaavina toimivat Sanna Juurakko ja Taija Mehtonen, tavoitat heidät puhelimitse 040 504 5249 tai sähköpostilla sosiaaliasiavastaava@pirha.fi.

Helsingin sosiaaliasiavastaavina toimivat Jenni Hannukainen, Ninni Purmonen, Taru Salo, Teija Tanska, Katariina Juurioksa ja Anders Häggblom. Heille voit soittaa 09 310 43355 tai lähettää sähköpostia sotepe.potilasasiavastaava@hel.fi.

Vantaa-Keravan hyvinvointialueella sosiaaliasiavastaavina ovat Clarissa Kinnunen ja. Satu Laaksonen. Tavoitat heidät puhelimitse 0941910230 tai sähköpostilla sosiaali-japotilasasiavastaava@vakehyva.fi.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen sosiaaliasiavastaavan tavoitat puhelimitse ma-pe klo 10-12 ja 13-15 puhelinnumerosta 02 313 2399.

Kymen hyvinvointialueen sosiaaliasiavastaava on Taija Kuokkanen. Hänet tavoitat sähköpostilla taija.kuokkanen@kymenhva.fi ja puhelimitse numerosta 040 728 7313.

Satakunnan hyvinvointialueen sosiaaliasiavastaava on Jari Mäkinen. Hänet tavoitat puhelinnumerosta 044 707 9132 tai sähköpostilla sosiaaliasiavastaava@sata.fi

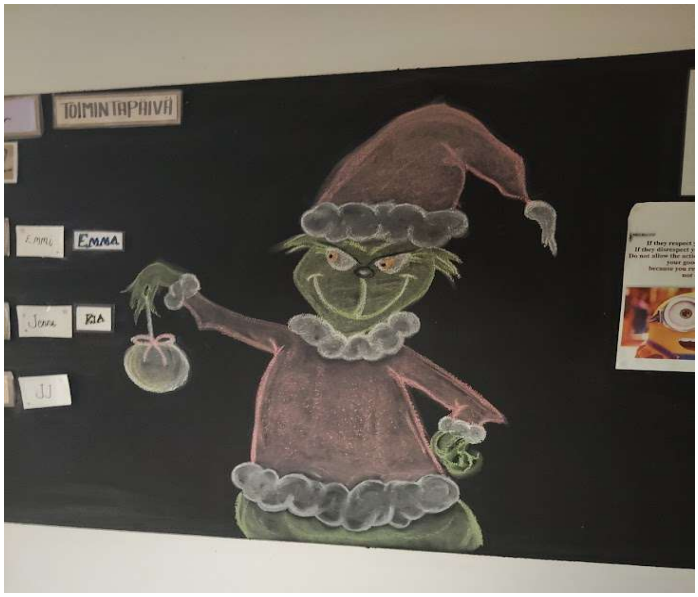
Mikäli koet tulleesi epäasiallisesti kohdelluksi tai yksikössä ohjaajat toimivat lainvastaisesti, voit myös tehdä virallisen kantelun eduskunnan oikeusasiamiehelle. Kantelun voit halutessasi tehdä myös nimettömänä. Kantelun teet helpoimmin sähköpostilla oikeusasiamies@eduskunta.fi.

4. Suunnitelman laadinta, päivittäminen ja yksikön asiakkaiden tiedottaminen

Kankaantaassa Hyvän kohtelun suunnitelma käydään sinun kanssasi läpi tulovaiheessa ja saat mahdollisuuden osallistua sen tekemiseen. Suunnitelmaa arvioidaan ja tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa useammin sinun kanssasi.

Suunnitelmaa päivitettäessä asiakkaiden kanssa käydään läpi tämä suunnitelma ja suunnitelmaan lisätään asiakkaiden ajatuksia sekä kommentteja. Lisäksi yksikön seinällä on näkyvillä asiakkaiden ajatuksia hyvästä kohtelusta.

Suunnitelma on sijoitettu yksikössä kaikkien nähtäville ja se lähetetään myös tiedoksi sinun sijoituksestasi vastaavalle kunnalle ja sinun asioistasi vastaaville sosiaalityöntekijöille.

Hyvän kohtelun suunnitelman päivitys:

Aika: 22.9.2026
Paikka: Nokia
Hyväksyjä: yksikön johtaja Emmi Hyvärinen